

“Sex won’t make him yours, and a baby won’t make him stay”

- normer och värderingar i amerikanska kampanjer mot tonårsgraviditeter.

Författare: Kristin Karlsson

Handledare: Maria Bangura Arvidsson

Abstract

Author: Kristin Karlsson

Title: "Sex won't make him yours, and a baby won't make him stay" A study of norms and values in campaigns to prevent teenage pregnancy

Supervisor: Maria Bangura Arvidsson

The aim of this study was to examine what kind of norms and values programs to prevent teen pregnancy communicate to teenage girls regarding giving birth, sex, contraceptives, abortion and gender. The study was based on document analysis of homepages to two different kinds of programs to prevent teen pregnancy; *It's great to wait* and *Stay teen*. *It's great to wait* is an abstinence-only program while *Stay teen* is a comprehensive program. The analysis was made from a feministic perspective. On *It's great to wait's* homepage there was a clear message that teenagers should abstain from all kind of sexual activity until they get married and that sexual activity outside marriage is likely to have harmful psychological and physiological effects. On *Stay teen's* homepage there was a message that teenagers have to make their own choice to either abstain from sex or be sexual active. At the same time abstinence was presented as the best of these choices, by focusing on the disadvantages of having sex and the advantages of abstaining. Both homepages communicated that giving birth as a teenage girl cause a lot of problem for the girl herself, her child and the society. While *It's great to wait* portrayed the teenage mother as a victim that has to struggle through life, *Stay teen* portrayed her as a "bad mother" who couldn't take good care of her child.

Keywords: Teenage pregnancy, United States, abstinence-only program, gender

1. Inledning	3
1.1 Problemformulering	3
1.2 Syfte	4
1.3 Frågeställningar	4
1.4 Begreppsdefinitioner	5
1.4.1 Norm	5
1.4.2 Värdering.....	5
1.4.3 Tonårsmödrar	5
1.4.4 Avhållsamhetsprogram	5
1.4.5 Heltäckande program.....	5
2. Bakgrund	6
2.1 Historisk tillbakablick	6
2.2 Program för att förebygga tonårsgraviditeter	9
2.3 Presentation av undersökta kampanjer	11
2.4 Tidigare forskning	12
2.4.1 Följder av att få barn i tonåren	12
2.4.2 Effekter av förebyggande program.....	15
3. Metod	17
3.1 Avgränsning och urval	17
3.2 Val av metod och teori	17
3.3 Förförståelse och tillförlitlighet	18
3.4 Bearbetning och analys av materialet	20
4. Teoretiska utgångspunkter	21
5. Normer och värderingar i kampanjerna – empiri och analys	23
5.1 Att få barn som tonåring	23
5.2 Sexuell aktivitet och avhållsamhet	25
5.3 Betydelsen av sex i relationer	28
5.4 Användning av preventivmedel	30

5.5 Abort.....	31
5.6 Könsnormer.....	32
6. <i>Sammanfattande diskussion</i>.....	35
7. <i>Referenslista</i>.....	37
<i>Bilaga - empiriskt material</i>.....	39

1. Inledning

1.1 Problemformulering

I västvärlden har åldern för kvinnor som får sitt första barn stigit de senaste decennierna och förändringen som skett i genomsnittsåldern för förstföderskor har gjort att även normen kring vad som ses som normalt och vad som ses som avvikande och problematiskt har förändrats. I den europeiska och amerikanska kulturen idag är normen att skjuta upp barnafödande till senare i livet, medan de som får barn tidigt anses förstöra sina chanser till arbete och utbildning (Whitley & Kirmayer 2008). Jag ställer mig frågan om det är de förändrade mönstrena i barnafödande som har förändrat normerna eller är det snarare normerna som har förändrat mönstrena för barnafödandet? Troligtvis sker det en växelverkan mellan dessa. Ett sammanhängande fenomen till dessa förändrade normer är den nya synen på ungdomen som växte fram under 1970-talet. Ungdomen började ses som en tid för att utbilda sig och förbereda sig inför en karriär, men även att ha kul och njuta av livet (Shields and Pierce 2006). Att gifta sig och få barn skulle ske senare i livet och de ungdomar som ändå gjorde detta ansågs ge upp sin ungdom. Begreppet tonårsgraviditet uppstod också under samma tidsperiod bland medelklassen i USA. Det var även då tonårsgraviditeter började ses som ett socialt problem, istället för ett privat problem som det setts som tidigare (ibid).

USA är det land i västvärlden som har högst andel tonåringar som får barn. En studie från 2001 visar att 22 % av de amerikanska kvinnorna fått barn innan de var 20 år, vilket kan jämföras med 11 % i Kanada och 4 % i Sverige (Darroch, Singh & Frost 2001). Andelen tjejer mellan 15-19 år som får barn i USA har dock sjunkit stadigt mellan 1991-2005 med sammanlagt 34 %, men under 2006 ökade andelen med 3 % (Martin et al. 2009). Tonårstjejer som får barn är ett ständigt omdebatterat ämne i USA och anses vara ett stort problem gällande både kvinnorna och barnens mående, samt dess kostnader för staten. Det är en vanlig uppfattning att kvinnor som får barn i tonåren kommer från dysfunktionella hem, hoppar av skolan, är rebeller, oansvariga och vårdslösa som mammor (Shields and Pierce 2006). När begreppet "tonårsmödrar" används av politiker

och i media är innebörden sammankopplad med en viss typ av person med specifika attribut och karakteristika som tillsammans bildar en negativ stereotyp (Duncan 2007). I USA är synen på sex bland tonåringar och abort mer traditionell och konservativ än exempelvis Sverige, vilket har väckt mitt intresse för vilka normer och värderingar som förmedlas till ungdomar där. I och med synen på tonårsgraviditeter som ett socialt problem har det startats åtskilliga program och kampanjer för att förebygga tonårsgraviditeter i USA. Medan vissa av programmen syftar till att ge ökad kunskap till ungdomar om bland annat preventivmedel, fokuserar andra enbart på att uppmuntra ungdomar till avhållsamhet (Kirby 2007). Att studera denna typ av kampanjer kan vara ett sätt att undersöka normer och värderingar som förmedlas till ungdomar. Jag har därför valt att undersöka detta genom en dokumentanalys av hemsidor till två kampanjer av detta slag. Jag kommer att undersöka vilka normer och värderingar gällande kön, att få barn i tonåren, sex, preventivmedel och abort som dessa kampanjer förmedlar till just tonårstjejer.

1.2 Syfte

Mitt syfte är att undersöka vilka normer och värderingar två olika slags kampanjer för att förebygga tonårsgraviditeter i USA förmedlar till tonårstjejer gällande kön, att få barn i tonåren, sex, preventivmedel och abort

1.3 Frågeställningar

- Vilka normer och värderingar kring kön, att få barn i tonåren, sex, preventivmedel och abort förmedlas till tonårstjejer i dessa två kampanjer?
- Vilka gemensamma normer och värderingar går det att urskilja i de två kampanjerna?
- Vilka normer och värderingar som förmedlas i de två kampanjerna skiljer sig åt?

1.4 Begreppsdefinitioner

1.4.1 Norm

Normer innebär det som anses vara normalt, godtagbart och idealt i exempelvis en social grupp, konvention eller praxis och som man förväntas anpassa sig till (Nationalencyklopedin 2009a). *Könsnormer* innebär de normer en person förväntas anpassa sig till på grund av sitt biologiska kön.

1.4.2 Värdering

Innebörden av begreppet *värdering* är enligt nationalencyklopedins definition: ”handlingen att sätta ett (positivt eller negativt) värde på något eller resultatet av att utföra en sådan handling” (Nationalencyklopedin 2009b).

1.4.3 Tonårsmödrar

I den amerikanska litteraturen benämns vanligtvis kvinnor som får barn under tonåren som *teenage mothers*, vilket direkt översatt till svenska blir *tonårsmödrar*. Det svenska begreppet tonårsmödrar förknippas dock ibland med mödrar till tonåringar. Jag vill därför förtydliga att jag i min användning av begreppet tonårsmödrar syftar till kvinnor som fått barn under sin tonårstid.

1.4.4 Avhållsamhetsprogram

Begreppet är min fria översättning av *abstinence-only-program*, vilket innebär program och utbildningar som lär ut att avhållsamhet fram till äktenskapet är det som förväntas av tonåringar och där preventivmedel enbart tas upp i syfte att framhäva deras brister (Kay & Jackson 2008).

1.4.5 Heltäckande program

Heltäckande program är min fria översättning av *comprehensive program*, vilket innebär program som tar upp fördelarna med avhållsamhet, men även ger information om och uppmuntrar till användning av preventivmedel (Duberstein Lindberg, Santelli & Singh 2006).

2. Bakgrund

2.1 Historisk tillbakablick

Det har alltid funnits normer och lagar som bestämt under vilka omständigheter en kvinna ska skaffa barn och när hon har rätt att själv ta beslut kring sin fertilitet, även om dessa har förändrats genom historien (Solinger 2005). Det gemensamma för dessa uppfattningar är dock, enligt Solinger, att de alltid har varit sammanlänkade med traditionella uppfattningar om kvinnor och deras underordnade roll i samhället (ibid). Cherry, Dillon & Rugh (2001) menar att förhållningssättet gentemot tonårsgraviteter i USA härstammar från de religiösa och moraliska värderingar som kolonistörerna från Europa förde med sig under 1600-talet. Då handlade det dock inte så mycket om kvinnans ålder, utan huruvida hon var gift eller inte (ibid). Om en ogift kvinna blev gravid skulle hon om möjligt gifta sig med fadern till barnet och om det upptäcktes att ett barn var fött utanför äktenskapet bestraffades föräldrarna med böter och, eller piskslag. (Luker 2003). Bland medel- och överklassen under 1800-talet var det vanligt att ogifta tonåringar som blev gravida fick bo långt bort från hemmet hos en släkting under graviditeten och sedan adoptera barnet till släktingar eller vänner till familjen. För de fattiga tonåringar som blev gravida fanns det möjlighet att bo på de hem som fanns särskilt för ogifta mödrar (ibid). Synen på barnen till ogifta mödrar har också förändrats genom tiderna. Från att ha benämnts som ”oäktingar” (bastards) under kolonialtiden, beskrevs de istället som ”illegitima” under mitten av 1800-talet. För att minska stigmatiseringen av dessa barn började man i början av 1900-talet använda den mer neutrala benämningen ”utomäktenskaplig” (out-of-wedlock). Barnen ansågs som oskyldiga och skulle inte dömas på grund av sina föräldrars snedsteg. (Luker 2003).

I slutet av 1800-talet till början av 1900-talet började det sakta men säkert växa fram en syn på ungdomen som ett särskilt utvecklingsstadium mellan att vara barn och vuxen. Ungdomarna ansågs inte längre vara varken psykiskt, känslomässigt eller fysiskt redo för sådant som krävde vuxenansvar, exempelvis gifta sig och skaffa barn. Åldersgränserna för att få ha sex och gifta sig började krypa uppåt. Ungdomarna skulle skyddas från sådant som tillhörde vuxenvärlden tills de var redo. De kvinnor som trots detta fick barn

under ungdomen ansågs riskera både sin egen och sina barns framtid (Luker 2003). Under början av 1900-talet blev det lagligt med tvångssterilisering av exempelvis kriminella och de som ansågs svagbegåvade. Studier har dock visat att kvinnor ofta steriliserades på grund av fattigdom och att de fått barn utanför äktenskapet. Tvångssteriliseringarna försvann sedan gradvis, men så sent som under 60-talet var det vanligt att läkare och socialarbetare uppmanade fattiga kvinnor, särskilt svarta, att sterilisera sig (ibid).

Under efterkrigstiden blev adoption till barnlösa par allt vanligare bland vita ogifta kvinnor som blev gravida. Detta sågs som en bra lösning som gynnade både den ogifta kvinnan och det barnlösa paret. En ung ogift kvinna som blev gravid ansågs svärta ner hela familjens rykte, vilket gjorde att kvinnans föräldrar ofta arrangerade så att graviditeten hemlighölls för omgivningen. Svarta ogifta kvinnor som blev gravida behöll oftast barnet och tog hand om det på egen hand eller med hjälp av sin familj (Solinger 2005) 1960 lanserades P-pillret i USA, vilket ledde till blandade reaktioner. Många politiker var positiva och menade att användningen av P-piller skulle bidra till att lösa problem med överbefolkning och fattigdom, samtidigt som det gav större möjligheter till kvinnorna. Andra var inte lika nöjda och befarade att P-pillret skulle leda till att kvinnor blev promiskuösa då de kunde ha sex utan att riskera att bli gravida (ibid). Till en början fanns också restriktioner kring användningen av preventivmedel och det dröjde ända fram till 1977 innan även minderåriga kunde få preventivmedel utskrivna (Kittleson & Howard-Barr 2005).

Synen på ogifta mödrar och deras barn förändrades i anslutning till den sexuella revolutionen under slutet av 1960-talet till början av 70-talet. Sex utanför äktenskapet blev allt vanligare och även mer accepterat i samhället. Den fokusering som funnits kring ogifta mödrar förflyttades istället till kvinnor i tonåren. Det var dock inte längre den moraliska aspekten som var i fokus, utan istället ansågs det stora problemet vara att tonåringar som fick barn antogs orsaka fattigdom och bidragsberoende under flera generationer (Cherry et al. 2001). I media började det talas om ”välfärdsdrottningar”, vilket syftade på fattiga och oftast svarta kvinnor som fick barn och levde på bidrag.

Dessa kvinnor ansågs inte kunna göra rationella val då de skaffade barn utan att ha råd att försörja dem. Endast de kvinnor som tjänade tillräckligt, eller hade män som gjorde det, ansågs ha rätt att välja att bli mödrar (Solinger 2005). Under denna tidsperiod kämpade också många kvinnor i olika kampanjer för rätten till att kontrollera sin egen fertilitet. Dessa rättigheter handlade exempelvis om rätten till fri abort, men också rätten att få skaffa barn, även för den som är fattig (ibid). Kampen för kvinnornas rättigheter ledde till resultat. 1971 blev det en nationell policy att skolor inte skulle relegera ogifta gravida flickor och skolor som inte följde detta nekades bidrag från staten. 1973 avkriminaliserades även aborten i alla stater i och med rättsfallet benämnt *Roe v. Wade*. Fallet gällde rätten till abort för en ung ogift kvinna vid namn Roe, där högsta domstolen fastslog att kvinnan själv skulle ha rätten att besluta om att göra abort (Luker 2003). Staten skulle förhålla sig neutral till hennes beslut så länge det inte hotade hennes liv eller hälsa, eller fostret var tillräckligt utvecklat för att kunna överleva utanför kvinnans kropp (Solinger 2005). Efter legaliseringen kom dock ett starkt motstånd från religiösa och politiska grupper som menade att livet börjar redan vid befruktningen och att abort därför innebär mord. Dessa krafter växte sig starka och började så småningom även med våldsamma attacker gentemot abortkliniker (ibid). Idag är abort lagligt i alla stater, men med mer eller mindre restriktioner. I över hälften av alla stater måste en kvinna under 18 år berätta för en eller båda av sina föräldrar att hon ska genomföra en abort och i vissa stater måste hon även få tillåtelse från föräldrarna. I vissa stater får heller inte Medicaid, vilket innebär statligt finansiellt stöd för hälsovård, användas till abort (Kittleson & Howard-Barr 2005).

De nya rättigheter som tonårstjejer fick under början av 70-talet, såsom rätt till preventivmedel och abort, gjorde många föräldrar upprörda då det minskade deras auktoritet gentemot sina döttrar (Solinger 2005). Denna rädsla för förlust av kontroll över tonåringarna återspeglades inte bara inom familjen, utan även i samhället i stort. Det började talas om en epidemi av tonårsgraviditeter och en sexuell revolution hos tonåringarna. För att försöka återskapa föräldrarnas auktoritet över tonåringar och få tillbaka stigmatiseringen kring sex och graviditet för ogifta kvinnor infördes bland annat sexualkunskap där det enbart talades om avhållsamhet (ibid). Trenden att fler ogifta

kvinnor fick barn fortsatte dock, till följd av förändrade värderingar om sex före äktenskapet. Under 60-talet och framåt sjönk den genomsnittliga åldern för sexdebuten samtidigt som den genomsnittliga åldern för giftermål ökade, vilket ledde till ökad sexuell aktivitet bland ungdomar, ökat antal sexpartners och fler tonårsgraviditeter (Kirby 2007). Mellan 1960 och 1996 sjönk andelen gifta kvinnor mellan 15-19 år som fick barn med 32 %, medan andelen ogifta kvinnor i samma ålder som fick barn tredubblades under samma tidsperiod (Cherry et al. 2001). Många konservativa grupper i USA lyfte fram tonårsgraviditeter som ett socialt problem som uppstod på grund av att den traditionella familjen fått minskad betydelse i samhället (ibid). Mellan 1991-2005 minskade dock andelen tonårsgraviditeter stadigt, bland annat till följd av ökad användning av preventivmedel (Kirby 2007).

Genom historien har det också skett ett skifte i hur pass mycket tonåringar som får barn anses ansvariga för sina egna handlingar. Under kolonialtiden ansågs varje individ själv ha valet att vara ”god” eller ”ond” utan hänsyn till olika omständigheter, vilket sedan gradvis har ändrats till en syn där ”felaktiga handlingar” ibland även förklaras genom miljöfaktorer (Luker 2003). Det har därigenom uppstått ett dilemma kring huruvida unga ogifta kvinnor som får barn ska fördömas och bestraffas eller istället tas om hand. Luker (2003) framför att detta synsätt felaktigt framställer unga mödrar som antingen rationella aktörer som utnyttjar bidragssystemen, eller som irrationella offer. Hon menar att man därigenom inte ser den komplexitet och variation som finns i deras liv.

2.2 Program för att förebygga tonårsgraviditeter

Åsikterna går isär bland politiker och allmänheten kring vilka åtgärder som är mest effektiva för att minska antalet tonårsgraviditeter. Medan vissa förespråkar att enbart uppmuntra ungdomar till avhållsamhet, framhåller andra vikten av att även informera och uppmuntra till användning av preventivmedel. Det finns även program som fokuserar på andra aspekter av tonåringars liv än det sexuella och de som kombinerar detta. Programmen kan hållas exempelvis i skolan, på hälsokliniker eller enbart vara video- och databaserade (Kirby 2007) Under senare delen av 1990-talet började avhållsamhetsprogrammen få allt mer statligt stöd, vilket sedan utökades successivt från 10 miljoner

dollar 1997 till 167 miljoner 2005 (Duberstein et al. 2006). De enskilda staterna väljer själva om de vill lägga pengarna på exempelvis mediakampanjer eller utbildning i skolor, men de måste utformas efter vissa bestämda kriterier. Bland annat måste de lära ut att sex utanför äktenskapet har fysiska och psykiska konsekvenser och att avhållsamhet är enda säkra vägen att undvika barn utom äktenskapet och könssjukdomar (Kay & Jackson 2008). De måste även lära ut att barn utom äktenskapet med stor sannolikhet leder till skadliga konsekvenser för både barnet, föräldrarna och samhället. Programmen tillåts att informera om preventivmedel, men inte att ge instruktioner om hur man använder dem. I praktiken tas preventivmedel främst upp i syfte att framhäva deras brister (ibid).

Kritikerna till avhållsamhetsprogram menar att de avspeglar en gammaldags syn som inte är realistisk i dagens samhälle och att de sänder ut ett felaktigt budskap om att sex är dåligt. Kritikerna framhåller även vikten av att ungdomar får kunskap om preventivmedel (Shields & Pierce 2006). American Public Health Association (2006) menar att avhållsamhetsprogrammen är tveksamma utifrån de ett människorättsperspektiv och ett etiskt perspektiv på grund av att de tar upp avhållsamhet som det enda alternativet för ungdomar, medan de ger begränsad eller missvisande information om exempelvis preventivmedel. Tillgång till fullständig och korrekt information kring sexuell hälsa har internationellt bedömts tillhöra de grundläggande mänskliga rättigheterna. Avhållsamhetsutbildningar riktar sig både till tjejer och killar, men Kay och Jackson (2008) menar att de genom bristen på information om preventivmedel är särskilt skadliga för tjejer, då de i högre utsträckning drabbas av könssjukdomar och konsekvenserna av oplanerade graviditeter. De menar vidare att dessa utbildningar förmedlar stereotypa uppfattningar kring tjejer och killar, vilket leder till en sexuell ojämnlighet. Tjejer porträtteras ofta som att de har en naturlig kyskhet, medan killar anses ha en stark sexualitet som måste kontrolleras (ibid).

Avhållsamhetsförespråkarna kritiserar de heltäckande utbildningarna för att ge dubbla budskap när de ger information om preventivmedel. De menar att budskapet blir; ”du ska inte ha sex, men om du ändå väljer att ha det så ska du skydda dig”, vilket enligt dem i praktiken är detsamma som att säga att sex före äktenskapet är helt okej (Shields &

Pierce 2006). En studie från *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy* visar att närmre hälften av både tonåringar och vuxna håller med om detta påstående (Albert 2007). Samma studie visar att 95 % av de vuxna och 88 % av tonåringarna tycker att det är viktigt att tonåringar får ett starkt budskap om att vänta med sex, åtminstone till efter High School. Detta innebär dock inte att de flesta enbart vill att ungdomar ska få information om avhållsamhet, utan 73 % av de vuxna och 56 % av tonåringarna vill att tonåringar ska få mer information om både avhållsamhet och preventivmedel (ibid). De heltäckande utbildningarna har fått allt mindre utrymme och statligt stöd i takt med att avhållsamhetsutbildningarna utökats. Duberstein et.al. (2006) har genomfört en studie som visar att andelen ungdomar som endast fått utbildning kring avhållsamhet mer än fördubblades mellan 1995-2002, medan de som fått undervisning om både avhållsamhet och preventivmedel har minskat. Detta har lett till att det är en större andel elever som inte har fått instruktioner kring användning av preventivmedel. Många har dock förhoppningar om att det statliga stödet till avhållsamhetsprogrammen nu ska försvinna i och med USA:s nyttillträdda president Barack Obama. Obama uttalade under valkampanjen att han tycker att fokus bör ligga på att lära ut avhållsamhet, men att även preventivmedel bör vara en del av utbildningen (CNN 2008).

2.3 Presentation av undersökta kampanjer

Stay teen är en del av *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy* (2009a), vilket är en privat, opolitisk, icke vinstdrivande organisation som arbetar med att förebygga tonårsgraviditeter och oplanerade graviditeter hos främst unga singlar. De vill genom detta se till att barn växer upp under stabila förhållandet med två föräldrar som är redo att ta ansvar för ett barn. Organisationen arbetar med att producera och sprida information och arbetar både tillsammans med politiker, media, föräldrar till tonåringar samt tonåringarna själva (The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy 2009b). *Stay teen* är en del av kampanjen som är särskilt riktad direkt till ungdomar. På *Stay teen's* hemsida kan ungdomarna bland annat få information och tips om avhållsamhet, preventivmedel och relationer.

It's great to wait kommer från *Florida department of health* och är ett avhållsamhetsprogram som strävar efter att förebygga tonårsgraviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar genom att arbeta för avhållsamhet bland ungdomar (*It's great to wait* 2007a). Deras fokus ligger på att utbilda ungdomar kring de risker för både den fysiska och psykiska hälsan som de menar finns med tidig sexuell aktivitet. De uppmuntrar ungdomar till avhållsamhet från all form av sexuell aktivitet fram till de gifter sig och menar att det leder till en förbättrad framtid för ungdomarna och minskade kostnader för samhället (*ibid*).

2.4 Tidigare forskning

2.4.1 Följder av att få barn i tonåren

Det finns mycket forskning gjord kring följderna av att få barn i tonåren och jag har valt att ta upp några av de mest uppmärksammade studierna i USA som alla är kvantitativa. Jag kommer även att ta upp exempel på kvalitativ forskning kring ämnet, men dessa studier inte är alls lika uppmärksammade som de kvantitativa och svåra att få tag på. Duncan (2007) framför att opinionsbildare är selektiva kring vilken forskning de använder som grund i olika rapporter och dokument och att de väljer att lyfta fram forskning som ger deras policier legitimitet. Kvantitativ forskning som framhäver de negativa aspekterna av tonårstjejer som får barn dominerar därför, medan kvalitativ forskning som även lyfter fram positiva aspekter oftast inte nämns. Wilson och Huntington (2005) menar att eftersom vetenskap antas vara opartisk är det svårt att se underliggande politiska och ideologiska motiv som kan ligga bakom. De framför vidare att tilltro till enbart kvantitativa studier ger en begränsad förståelse för unga mödrars liv och att de positiva aspekter som kommer fram i kvalitativa studier sällan blir uppmärksammade (*ibid*).

1996 publicerades ett stort forskningsprojekt kallat "Kids having kids" där några av USA:s främsta forskare inom ekonomi och social välfärdspolitik undersökte vilka kostnader och sociala konsekvenser tonåringar som får barn medför för tonårsmödrarna själva, deras barn, fäderna till deras barn, samt för samhället i stort (Maynard 1996). I dessa studier jämfördes de som fått barn när de var 17 år och yngre med dem som fått

barn när de var 20 eller 21 år. Det är värt att notera att de tonårsmödrar som är upp till 17 år endast motsvarade 45 % av alla tonårsmödrar när studien genomfördes. Utöver att se hur dessa grupper skiljde sig från varandra tittade man även på vilka skillnader som kunde uttydas när man även tog hänsyn till bakgrundsfaktorer hos mödrarna såsom klass, etnicitet och föräldrarnas utbildningsnivå. Studien visade att tonårsmödrarna löpte 50 % större risk att inte gå klart High School även när man tog hänsyn till bakgrundsfaktorer. När det gällde lönearbete visade sig tonårsmödrarna tjäna *mer* än jämförelsegruppen under åldern 19-30 år när bakgrundsfaktorer togs i anspråk. Däremot var tonårsmödrarna i högre utsträckning beroende av bidrag, främst då de inte fick lika mycket ekonomiskt stöd från fäderna till sina barn (ibid). När det gäller barnen till tonårsmödrarna visade studien att de tenderade att ha låg födslovikt i högre uträkning än jämförelsegruppen, att de hade sämre hälsa, att det gick sämre för dem i skolan, att döttrarna tenderade att själva bli tonårsmödrar och att söner löpte högre risk att hamna i fängelse. När man tog hänsyn till bakgrundsfaktorer minskade dessa skillnader, ofta med 50 % eller mer. Exempelvis löpte söner till tonårsmödrar 2.7 gånger högre risk att hamna i fängelse än jämförelsegruppen, men endast 19 % av denna skillnad kvarstod efter att bakgrundsfaktorer tagits med i beräkningen (ibid).

Duncan (2007) menar att forskning där man jämför tonårsmödrar med mödrar i allmänhet utan hänsyn till bakgrundsfaktorer är ganska meningslös. Han tar upp exemplet med fattigdom som ofta förknippas med tonårsgraviteter och framför att bara för att många tonårsmödrar är fattiga innebär det inte att det är just det faktum att de fått barn som tonåringar som har gjort dem fattiga. Istället kan bakomliggande faktorer som fanns före graviditeten bidra till både moderskap i ung ålder samt fattigdom. Med en ambition att undersöka vilken betydelse moderns ålder i sig kan ha, har det vuxit fram en forskningstradition där man jämför mer likartade grupper. Detta kan vara systrar där en av dem fått barn i tonåren eller jämför dem som fått barn i tonåren med dem som varit gravida i tonåren men fått missfall. Duncan (2007) menar dock att det finns statistiska problem även med dessa studier och den renodlade sanningen kanske aldrig kan nås.

Hotz, Williams Mc Elroy och Sanders (2005) har gjort en studie där de undersökt hur det gått senare i livet för dem som fått barn i tonåren jämfört med dem som varit gravida i tonåren men fått missfall. Studien visar att kvinnor som får barn i tonåren generellt sett kommer från en mindre fördelaktig bakgrund, har mindre chans att lyckas i skolan och att arbeta med något som kräver hög utbildning. Dessa kvinnor tenderar att arbeta med ett sådant jobb där kontinuitet och jobberfarenhet har större betydelse än utbildning. Under dessa förutsättningar kan det karriärmässigt snarare löna sig att få barn tidigt i livet, vilket studien också visar. De kvinnor som fått barn i tonåren hade högre lön och var fattiga i *mindre* utsträckning än vad de, enligt studien, skulle ha varit om de skulle ha skjutit upp barnafödandet. Detta resultat leder till ett ifrågasättande av synen på tonårsmödrar som ett stort finansiellt problem, som skulle lösas genom att dessa kvinnor skulle skjuta upp barnafödandet tills senare i livet (ibid).

Terry-Humen, Manlove och Moore (2005) genomförde en studie där de jämförde över 17000 dagisbarn i fråga om exempelvis kunskap, språk, social förmåga och fysiskt välmående. De tittade på huruvida det fanns skillnader i dessa förmågor hos barnen beroende på mödrarnas ålder. Studien visade att när de inte tog hänsyn till bakgrundsfaktorer hos mödrarna och barnen, visade sig barnen till äldre mödrar ha färre negativa och fler positiva beteenden jämfört med barnen till tonårsmödrar. Särskilt tydligt visade sig barnen till de mödrar som var 17 år och yngre vid födseln ha sämre sociala förmågor och lägre känslomässigt välbefinnande än barn som var födda av mödrar mellan 20-30 år. När man däremot tog i anspråk bakgrundsfaktorer hos mödrarna och barnen försvann skillnaden helt mellan tonårsmödrar och mödrar som var runt 20 år eller några år äldre, medan barnen till mödrar som var närmare 30 år fortfarande fick bäst resultat gällande just dessa förmågor. När det gällde fysiskt välmående och motorik gick det dock inte att se några signifikanta skillnader beroende på moderns ålder efter att bakgrundsfaktorer tagits med i beräkningen (ibid).

Ett exempel på kvalitativ forskning kring detta är SmithBattle's studie där hon följde tonårsmödrar med skiftande socioekonomisk bakgrund under 12 år för att se hur deras liv utvecklade sig under denna tidsperiod (SmithBattle 2005). Utöver mödrarna själva

intervjuades även deras familjer. Studien fokuserade på mödrarnas likheter och skillnader kring betydelsen av moderskap, arbete och kärlek i vuxen ålder i kvinnornas liv. SmithBattle kunde urskilja tre grupper bland kvinnorna gällande detta. Den första gruppen var kvinnor som hade hög självkänsla och förmåga att agera och påverka olika situationer gällande både moderskap, kärleksliv och arbete. Alla tre områden bidrog till mening och identitet hos dessa kvinnor. Smithbattle tar upp exemplet *Lily*, vars liv tog en positiv vändning när hon fick barn i tonåren och menar att "Mothering did not foreclose her future but propelled her to imagine a better life for herself and her children" (SmithBattle 2005, sidan 839). I nästa grupp av kvinnor SmithBattle urskiljde var moderskapet det som karaktäriserade deras livsberättelser, medan kärleksliv och arbete hade mindre betydelse. Hon tar där upp exemplet *Cary* och skriver att "Although Cary and Lily had first found their voices as mothers, Cary's voice was mute when her own needs were at stake" (SmithBattle 2005 sidan 841). I den tredje gruppen av kvinnor bidrog varken moderskap, kärleksliv eller arbete till mening och mål i livet. Exemplet som tas upp där är *Meg* som har en konfliktfylld hemsituation och där arbetet snarare fungerar som en flykt från hemmet än något som ger hennes liv mening. Sammantaget visar studien på variationen i unga mödrar fortsatta liv och att få barn som ung även kan innebära en positiv vändpunkt för vissa kvinnor (ibid).

2.4.2 Effekter av förebyggande program

Kirby (2007) har gjort en studie där han har studerat utvärderingar av 56 program som arbetar med att förebygga tonårsgraviditeter och/eller könssjukdomar bland ungdomar. De avhållsamhetsprogram som ingick i undersökningen visade sig inte ha någon övergripande påverkan till att skjuta upp sexdebuten, återgå till avhållsamhet, förändra antalet sexpartners eller påverka användningen av preventivmedel. Kirby poängterar att man genom detta inte kan dra slutsatsen att alla avhållsamhetsprogram är ineffektiva, men ifrågasätter samtidigt deras utbreddhet med tanke på bristen på bevis att de fungerar. Han menar att det istället är de program som är bevisat effektiva som borde spridas. Bland de heltäckande program som fanns med i studien visade sig två av tre ha positiva effekter som att försena sexdebuten, minska sexfrekvensen, minska antalet sexpartners och öka användningen av preventivmedel. Närmare 40 % av dessa program ledde till

positiva effekter på minst två av dessa beteenden. Det fanns heller inte något som talade för farhågan att program som uppmuntrar till och ger instruktioner kring preventivmedel skulle öka den sexuella aktiviteten bland ungdomar. Studien visar däremot att det är möjligt för ett program att både bidra till att senarelägga sexdebuten och till en ökad användning av preventivmedel. Då vissa program visade sig minska den sexuella aktiviteten och öka användningen av preventivmedel, borde de logiskt sett också bidra till att förhindra graviditeter och könssjukdomar. Studien visade att vissa program hade positiva effekter på graviditeter och könssjukdomar, medan andra inte hade det. Det gick dock inte att visa på några tydliga resultat kring detta. De program som visade på mest framgång hade gemensamt att de gav tydliga budskap kring avhållsamhet från sex och användning av preventivmedel (ibid).

Trenholm (2007) har gjort en kvantitativ studie där han undersökt sexuell aktivitet och kunskap hos ungdomar som gått fyra olika avhållsamhetsutbildningar och jämfört dessa med en kontrollgrupp. Studien fann inga skillnader mellan de som gått avhållsamhetsutbildningar och kontrollgruppen gällande hur många som var avhållsamma, användning av preventivmedel, ålder vid sexdebut och antal sexpartners. De skillnader som gick att se var att de som genomgått avhållsamhetsutbildning hade större kunskap om könssjukdomar än kontrollgruppen. De som gått avhållsamhetsutbildningar tenderade även i högre utsträckning mena på att kondomer i regel *aldrig* är ett effektivt skydd mot könssjukdomar (ibid).

3. Metod

3.1 Avgränsning och urval

Jag har valt att inrikta mig på vilka normer och värderingar kring kön, att få barn i tonåren, sex, preventivmedel och abort som förmedlas till tonårstjejer genom hemsidor till kampanjer för att förebygga tonårsgraviditeter i USA. Jag har avgränsat mig till att endast undersöka hemsidor till två olika kampanjer. Anledningen till detta är att det finns två olika inriktningar på program som dominerar. Den ena inriktningen är att endast uppmuntra ungdomar till avhållsamhet, så kallade avhållsamhetsprogram. Den andra inriktningen är att ta upp avhållsamhet och preventivmedel som två olika alternativ för ungdomarna, så kallade heltäckande program (Duberstein et al. 2006). Jag har valt att använda två kampanjer med dessa två olika inriktningar, då jag vill undersöka likheter och skillnader i olika typer av program. Ett annat av de kriterier jag hade vid urvalet var att det skulle vara hemsidor riktade direkt till ungdomar. Trots att de två kampanjer jag har valt ut riktar sig till både tonårstjejer och tonårskillar, har jag valt att inrikta mig på vilka normer och värderingar som förmedlas till och om just tonårstjejer. Det finns vissa risker med att endast koncentrera sig på kvinnor i studier som denna. Exempelvis finns risken att fertilitet och föräldraskap tenderar att framställas som något som huvudsakligen rör kvinnor, medan männens roll negligeras (Solinger 2005). Jag är uppmärksam på detta, men har ändå valt att inrikta mig på tonårstjejer, då det som främst problematiseras både i samhällsdebatten och i kampanjerna är just tonårsmödrar.

3.2 Val av metod och teori

Valet av metod bygger på frågan om hur forskaren på bästa sätt kan besvara sin forskningsfråga (Aspers 2007). Eftersom min forskningsfråga handlar om vilka normer och värderingar som förmedlas i kampanjer för att förebygga tonårsgraviditeter kan denna fråga bäst besvaras genom att studera dessa dokument. Med utgångspunkt i att det är normer och värderingar jag vill undersöka har jag gjort bedömningen att det lämpar sig bäst att använda kvalitativ metod. Jag kommer därför att undersöka endast två kampanjer med olika inriktning och gå djupare in i vilka normer och värderingar de förmedlar till

unga kvinnor Repstad (1999, sidan 15) menar att ”Kvalitativa och approximativa mått beskriver på ett nyanserat sätt ”det som finns” och bryr sig mindre om hur ofta det finns”. Om jag istället hade velat undersöka exempelvis i hur många kampanjer olika normer och värderingar fanns representerade skulle istället kvantitativ metod ha varit den mest användbara.

Vid valet av teori är det viktigt att se om den kan vara användbar i analysen av empirin och därmed skapa förståelse och förklaring av det fenomen som studeras (Aspers 2007). Jag kommer att använda mig av feministisk teori i min studie. Den feministiska teorin tillhör en av de forskningstraditioner inom socialvetenskapen som har vuxit fram som kritik mot de mer etablerade forskningstraditionerna (Eliasson-Lappalainen, Jacobsson, Meeuwisse & Svärd 2008). Anledningen till mitt val av teori är att jag menar att feministisk teori är användbar i förhållande till mitt syfte då den kritiskt ifrågasätter traditionella normer kring bland annat familj, kön och moderskap. När man studerar normer och värderingar anser jag att det är viktigt att anta ett förhållningssätt där de inte ses som självklara eller naturliga. Teorier används för att skapa förståelse av ett fenomen och ge ett visst fokus till studien. Detta gör att vissa aspekter av fenomenet fokuseras medan andra aspekter utelämnas (Aspers 2007). Teorier kan användas på ett mer eller mindre styrande sätt. Jag kommer använda det mellanläge som Aspers (2007) förespråkar och som innebär att teorin används för att skapa en slags ram kring arbetet. Teorin kan då bestämma studiens inriktning och peka ut teman att analysera, utan att detaljstyra. Det är också viktigt att ha i åtanke att teorin kommer att ha betydelse för studiens resultat. Aspers (2007) menar att teorierna bygger på vissa grundantaganden och två studier av samma fält kan leda till olika slutsatser beroende på vilken teori som används.

3.3 Förförståelse och tillförlitlighet

Det är viktigt att vara medveten om att den förförståelse jag bär med mig har betydelse för mitt sätt att tolka ett fenomen. Förförståelsen är grundad i den egna kulturen och utgörs av all den kunskap och erfarenhet som man har förvärvat under livet (Aspers 2007). Förförståelsen är en nödvändig och oundviklig del, men det är viktigt att ha i åtanke att förförståelsen kan skapa olika utgångspunkter och därmed olika studier och

slutsatser (Ibid). Thurén (2003) framför att det är viktigt att vara uppmärksam på sin förförståelse ur ett källkritiskt perspektiv och försöka undvika tunnelseende. Min förförståelse är grundad i den svenska kulturen och jag bär därmed med mig normer och förhållningssätt därifrån. Det faktum att jag tillhör en annan kultur än den jag undersöker skulle kunna ses som en styrka, eftersom det kan vara lättare att uppfatta normer och värderingar som utomstående.

Eftersom jag enbart kommer att studera två stycken kampanjer med syfte att förebygga tonårsgraviditeter kan jag inte dra generella slutsatser kring vilka normer och värderingar denna typ av program förmedlar till tonårstjejer. Det som kommer fram i min studie kommer snarare att utgöra exempel på vilka normer och värderingar som kan ges i uttryck i dessa två olika typer av kampanjer. Jag har medvetet valt att titta på två kampanjer med skiljda inriktningar för att kunna se på likheter och skillnader mellan dessa. Repstad (1999) menar att även om en kvalitativ studie inte kan ge en generell beskrivning av ett fenomen kan de vara av vetenskapligt intresse genom att användas för att kritiskt granska existerande teorier och ibland visa på undantag.

Det är även viktigt att uppmärksamma vem som ligger bakom hemsidorna till de kampanjer jag undersöker. *It's great to wait* kommer från Florida department of health och är alltså delstatlig, medan *Stay teen* kommer från *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy* som är en inflytelserik privat icke-vinstdrivande organisation. Dessa upphovsmän är enligt min bedömning att avse som ”seriösa”, men det är viktigt att ha i åtanke att de arbetar mot ett särskilt syfte. Thurén (2003, sidan 78) skriver att ”Man ska alltid vara misstänksam mot tendentiösa källor. Och tendentiösa är alla som har intresse av att framställa verkligheten på ett visst sätt”. Information som kan verka neutral kan också i själva verket vara tendentiös (ibid). Eftersom jag undersöker normer och värderingar lägger jag större vikt vid vilken information som väljs att lyftas fram snarare än informationens trovärdighet, även om detta också berörs.

Det är också viktigt att vara medveten om att den litteratur jag har refererar till också i viss utsträckning är tendentiös. På samma sätt som vissa källor är tendentiösa med

hänvisning till att de vill upprätthålla traditionella normer, är de källor som syftar till att kritiskt ifrågasätta dessa normer också tendentiösa. För att försöka ge en mer nyanserad bild har jag i bakgrundsavsnittet lagt fram olika typer av studier inom området med olika slutsatser samt tagit med argument från ”båda sidor”. Jag har också i största möjliga mån använt mig av förstahandskällor. Genom att använda ett feministiskt perspektiv får dock studien ändå en viss vinkling. De resonemang jag har fört fram kring val av metod, teori, förförståelse och tillförlitlighet visar tillsammans på att alla dessa aspekter har betydelse för studiens resultat.

3.4 Bearbetning och analys av materialet

Jag valde att spara ner allt material från de två hemsidorna på min dator vid ett och samma datum (090420) för att sedan kunna börja bearbeta materialet. Omfattningen av materialet var 18 sidor vardera från *It's great to wait* respektive *Stay teen's* hemsida, men vissa sidor var endast halvfulla med text. Jag upplevde dock *Stay teen's* hemsida som mer innehållsrik än *It's great to wait*, vilket dels kan förklaras av att 5 sidor på *It's great to wait's* hemsida endast innehöll information om sexuellt överförbara sjukdomar. Jag utformade en frågemall utifrån mina frågeställningar där jag kategoriserade olika teman av normer och värderingar. Dessa teman blev: att få barn i tonåren, sexuell aktivitet och avhållsamhet, betydelsen av sex i relationer, preventivmedel, abort och kön. Jag läste sedan all text som fanns på hemsidorna och skrev in det jag bedömde relevant för respektive hemsida under dessa olika teman. När jag var klar med empirin började jag analysera den under varje tema utifrån mina teoretiska utgångspunkter. Jag analyserade innebörden av det som direkt och indirekt stod på hemsidorna och vilka likheter och skillnader som fanns mellan dem. Eftersom min studie är en dokumentanalys av två offentliga hemsidor som vem som helst har tillgång till, bedömer jag att det inte är nödvändigt att föra en etisk diskussion.

4. Teoretiska utgångspunkter

Inom feminismen framhålls vikten av att alla kvinnor, inklusive tonåringar, ska ha rätt att själva bestämma över sin egen kropp (Shields & Pierce 2006). Detta innebär att alla kvinnor ska ha rätt till abort, men även rätt att välja att få behålla barnet. Dessutom ska alla kvinnor ha tillgång till preventivmedel och sexualundervisning. Olika försök från samhällets sida att försöka kontrollera och styra kvinnors fertilitet kritiserar därför från feminismens sida (ibid). Solinger (2005) menar att lagar och sociala normer alltid har bestämt vem och under vilka omständigheter någon kan bli en legitim moder och att dessa alltid hört samman med kvinnans underordnade roll i samhället och synen på moderskap som kvinnans ”naturliga arbete”. Sedan länge har mödrar delats upp i en dikotomi av bra mödrar och dåliga mödrar, där de senare är dem som inte lever upp till den förväntade normen. Dessa normer har förändrats över tid och från att det främst har varit ogifta mödrar oavsett ålder som brutit denna norm, finns det idag istället en fokusering på tonårsmödrar som grupp (Wilson och Huntington 2005). Holgate och Evans (2006) lyfter fram att det anses finnas vissa kriterier som ska uppfyllas för att skapa det ”rätta” moderskapet, vari rätt ålder är ett av dessa. Unga mödrar ses liksom ensamstående mödrar och lesbiska mödrar som avvikare och ”fel” sorts mödrar.

Flera feminister har också framhållit att många argument mot tonårsgraviteter är av politisk karaktär och inte täcker alla perspektiv (Shields & Pierce 2006). Holgate och Evans (2006) framför att den bild av unga mödrar som oftast visas upp både i media och från statens sida i USA härstammar ger uttryck för traditionella och patriarkala normer kring moderskap och att moderskap är konstrueras på ett sådant sätt att det stämmer överens med politiska syften. Shields och Pierce (2006) menar att många personer ser graviteter bland ogifta tonåringar som omoraliska och att de därför har överdrivit både omfattningen och effekterna av tonårsgraviteter. Detta gör de för att förmörka att deras syn egentligen främst vilar på moraliska grunder. Kulkarni (2007:15) framför att ”Indeed, young unwed mothers are doubly sanctioned for breaking rules about appropriate female sexual behavior and violating society’s preference for the formation of traditional families”. Wilson och Huntington (2005) framhäver att restriktioner kring kvinnligt

sexuellt beteende av moraliska skäl inte längre får stöd hos allmänheten. Detta har gjort att andra argument mot att ogifta unga kvinnor får barn istället lyfts fram, såsom att det leder till bidragsberoende och social exkludering.

Solinger (2005) ställer sig frågan om kvinnor kan räknas som fullständiga medborgare om de på grund av lagar, policies eller normer inte tillåts att kontrollera sin egen kropp. Hon framför vidare att avhållsamhetsprogram inte förbereder unga kvinnor till en reproduktiv frihet utan istället försöker begränsa deras valmöjligheter. Kay och Jackson (2008) framför att avhållsamhetsprogram hindrar kvinnor från att själva kunna kontrollera sin reproduktion och sätter dem i fara för sexuellt överförbara sjukdomar genom att inte ge information om preventivmedel. De framför vidare att även om avhållsamhetsprogram riktar sig till både tjejer och killar är det tjejerna som drabbas värst av ofrivilliga graviditeter och könssjukdomar. De menar också att avhållsamhetsprogram ger uttryck för stereotypa uppfattningar som att tjejer är naturligt kyska medan killar har en stark sexualitet som måste kontrolleras (ibid).

5. Normer och värderingar i kampanjerna – empiri och analys

5.1 Att få barn som tonåring

Eftersom både *Stay teen* och *It's great to wait* uttryckligen verkar för att förebygga tonårsgraviteter förmedlar de därigenom en värdering att tonårsgraviteter är negativt och som man aktivt ska arbeta med att förhindra. På *It's great to wait's* hemsida lyfts det fram hur mycket jobb och hur dyrt det är med att ha barn och att den tonåring som får barn inte kommer att ha tid med något av det hon/ han vill eller brukar göra. Angående tonårsmödrar står det att "They spend their days struggling to balance their lives, while taking care of their baby" (*It's great to wait* 2007b). Dessutom framförs det att de flesta tonårsmödrar är fattiga och att deras barn har en större risk att drabbas av hälsoproblem än andra barn (*ibid*). Det står också att graviditeter och födslar för tonåringar i Florida kostar staten 77 miljoner dollar årligen (*It's great to wait* 2007g).

På *Stay teen's* hemsida framförs att det "såsom du redan vet" inte är någon bra idé att bli förälder när du fortfarande är ett barn själv (*Stay teen* 2009f). Det förs också fram att få barn som tonåring innebär allvarliga både fysiska och känslomässiga konsekvenser. Det står också att om en tonårstjej får barn är det inte bara hon själv som får tampas med konsekvenserna resten av livet, utan även pappan till barnet och barnet själv. Det lyfts fram att dessa barn tenderar att födas för tidigt i högre utsträckning, ha lägre vikt vid födseln, oftare blir misshandlade och att det går sämre för dem i skolan. Det framhävs också att döttrar till tonårsmödrar själva riskerar att bli tonårsmödrar i högre utsträckning och att söner till tonårsmödrar löper dubbelt så stor risk att hamna i fängelse än andra (*ibid*). Tonårsmödrar påstås även i högre utsträckning röka under graviditeten och inte ha rätt vikt före och under graviditeten jämfört med äldre mödrar. Det står även att moderskap är främsta anledningen till att tonårstjejer inte går klart skolan. Det framförs också att över hälften av de mödrar som lever på bidrag fick barn som tonåring och att två tredjedelar av de familjer som börjar med en ogift ung mamma är fattiga. På hemsidan lyfts det också fram att åtta av tio fäder inte gifter sig med modern till deras

barn och att barn som växer upp utan sin pappa löper större risk att växa upp i fattigdom (ibid). Det finns också olika tips för att undvika graviditet som andra tonåringar gett som handlar om att säga nej till sex eller använda preventivmedel. I anslutning till dessa tips går det att läsa: "As many of you has made clear, the teen years shouldn't be about pregnancy, parenting, midnight feedings, and changing dirty diapers" (Stay teen 2009e).

Både på *It's great to wait* och *Stay teen's* hemsida förmedlas det ett tydligt budskap kring att det är negativt att få barn i tonåren utifrån ett flertal aspekter. Luker (2003) framför att det i debatter ofta lyfts fram två polariserade kategorier av unga mödrar som antingen rationella aktörer som utnyttjar bidragssystemen eller som irrationella offer. Detta stämmer ganska väl med de bilder av unga mödrar som finns på *It's great to wait* och *Stay teen's* hemsidor. På *It's great to wait's* hemsida dominerar bilden av tonårsmödrar som offer med en fokusering på hur slitsamt de har det, hur fattiga de är och hur mycket de missar som andra tonåringar kan göra. Hemsidan förmedlar därmed en tydlig norm om att tonåren är en tid då man ska göra de saker man vill och inte ägna sig åt sådant som att ta hand om ett barn. Detta synsätt finns även representerat på *Stay teen's* hemsida, om än inte i samma utsträckning.

På *Stay teen's* hemsida dominerar istället bilden av tonårsmödrar som "dåliga mödrar", som inte kan ta hand om sina barn på rätt sätt. Det lyfts fram uppgifter om att de både röker och inte håller rätt vikt under graviditeten, samt att de slår sina barn i högre utsträckning än andra mödrar. Dessutom framförs det att det går sämre för deras barn i skolan och att de löper högre risk att själva få barn i tonåren och att hamna i fängelse. Shields och Pierce (2006) menar att det är vanligt att överdriva både omfattningen och effekterna av tonårsgraviteter, för att förmörka att synen på tonårsgraviteter egentligen främst vilar på moraliska grunder. När man ser den statistik som finns på *Stay teen's* hemsida och jämför med siffror från *Kids having kids: A special report on the cost of teenage childbearing* (Maynard 1996) är det tydligt att hemsidan använt sig av siffror där tonårsmödrar har jämförts med äldre mödrar utan hänsyn till bakgrundsfaktorer. Detta gör att de effekter av att kvinnor får barn i tonåren som lyfts fram blir överdrivna. Duncan (2007) framför att opinionsbildare väljer att lyfta fram forskning som ger deras

policies legitimitet, vilket stämmer med den forskning som tas upp på *Stay teen's* hemsida.

Även på *It's great to wait's* hemsida porträtteras tonårsmödrarna till viss del som ”dåliga mödrar”, då det exempelvis tas upp att deras barn riskerar att få hälsoproblem i högre utsträckning än andra. Det står också vilken stor kostnad dessa mödrar är för staten. Genom att porträttera sexuell aktivitet före äktenskapet som moraliskt fel, blir det också tydligt att en ung ogift gravid kvinna anses vara någon som uppenbart har brutit mot denna norm (Kay & Jackson 2008). Tonårsmodern blir därigenom en ”syndare”. Kulkarni (2007) framför att ogifta unga kvinnor bryter både mot normen för kvinnligt sexuellt beteende och normen för traditionell familjebildning. Wilson och Huntington (2006) menar dock att dessa moraliska aspekter inte längre får stöd hos allmänheten, vilket har gjort att fokus istället hamnat på mer praktiska aspekter såsom bidragsberoende. Detta stämmer väl överens med båda kampanjerna, då de argument som framförs mot att få barn i tonåren huvudsakligen inte är moraliska

5.2 Sexuell aktivitet och avhållsamhet

På *It's great to wait's* hemsida framförs det ett tydligt budskap om att avhållsamhet fram till äktenskapet är det enda rätta. Definitionen av avhållsamhet är här att avstå från sexuell aktivitet, vari samlag och andra aktiviteter som ”kan vara sexuellt eggande” inkluderas (It's great to wait 2007a). Det står att:

Sex can be a beautiful experience. It can also be a very emotional experience. That's why it's best to abstain, or wait until you're in a committed, adult relationship – like marriage” (It's great to wait 2007e).

Det framhålls också att avhållsamhet från all form av sexuell aktivitet är det enda helt säkra sättet att undvika graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar. Avhållsamhet lyfts fram som en positiv livsstil för ungdomar som ger dem en bättre framtid och minskar även statens kostnader för exempelvis tonårsgraviditeter. Syftet med programmet är att hjälpa ungdomarna att stå emot pressen att ha sex före äktenskapet, vilket samtidigt ska göra att de får bättre självförtroende och beslutsförmåga (It's great to wait 2007a). Hemsidan framför att ungdomar ska vänta med sex till rätt tid och rätt person, vilket

uttryckligen innebär äktenskapet. Programmet uppmuntrar också dem som redan haft sex att återgå till avhållsamhet och därmed få ”en andra oskuld”.

Take back control. Secondary virginity means that you care enough about yourself and your future to save sex for the right person and the right time – marriage. (It’s great to wait 2007c).

På hemsidan står också de kriterier som gäller för alla avhållsamsprogram. Två av dessa är: ”teaches that a mutually faithful monogamous relationship in the context of marriage is the expected standard of human sexual activity” och “teaches that sexual activity outside of the context of marriage is likely to have harmful psychological and physical effects” (It’s great to wait 2007a). Det lyfts också fram att en studie visat att de ungdomar som har genomgått en avhållsamsutbildning i högre utsträckning håller med om påståendena ”I plan to wait until marriage to have sex”. och ”Having sex as a young person could mess up my future” (It’s great to wait 2007a, sidan 3).

På *Stay teen’s* hemsida framförs det att varje person själv måste få bestämma vad som är bäst för dem personligen när det gäller att ha sex eller inte. Ungdomar ska vänta med sex tills de är redo och de ska inte känna sig pressade av att andra har sex (Stay teen 2009a). Avhållsamhet tas upp som den enda helt säkra vägen att inte bli med barn och som något många ungdomar väljer. Det framförs också att betydelsen av avhållsamhet är olika för olika personer. Medan det för vissa innebär avhållsamhet fram till giftermålet, innebär det för andra att vänta tills man är i ett stabilt förhållande med någon som man känner sig trygg med (ibid). På *Stay teen’s* hemsida framhålls det också att lite över hälften av alla tonåringar inte har sex och att de flesta tonåringar som tidigare har haft sex ångrar sig och önskar att de hade väntat. (Stay teen 2009b). På hemsidan står det också att likväl som avhållsamhet är rätt för vissa tonåringar, väljer andra tonåringar att ha sex. Det står att: ”Puberty brings with it a lot of sexual feelings and many teens choose to have sex for the first time during their teenage years”. (Stay teen 2009c). Det tas även upp att det ”tyvärr” är ovanligt att den man som tonåring har sex med första gången är den man senare kommer att gifta sig med. Det går att läsa att bland tonåringar som har sex första gången är det en fjärdedel som det enbart var en engångshändelse för och 80 % är inte tillsammans ett halvår senare (Stay teen 2009d). På hemsidan ställs också frågan varför så

många ungdomar har oskyddat sex utan känslor, trots risken för graviditet, sjukdomar och känslomässiga svårigheter (Stay teen 2009g). Det radas också upp exempel på skäl som ungdomar har angett till att de förlorat sin oskuld, och läsaren ombeds fundera över om de har några bättre skäl. De exempel som tas upp är bland annat nyfikenhet, att bara vilja bli av med det, att alla andra gör det eller att partnern vill göra det. Ett annat exempel är "It's just a "friends-with-benefits" thing - what's the big deal?" (Stay teen 2009g)

På *It's great to wait's* hemsida framförs det tydligt att det är fel att ha sex som tonåring och att avhållsamhet är det enda rätta. Begreppet avhållsamhet används även i en snävare definition där man ska avstå från all form av aktivitet som kan vara "sexuellt eggande". Det förmedlas också tydligt att denna avhållsamhet ska hållas fram till äktenskapet. Solinger (2005) framför att avhållsamsprogram inte förbereder unga kvinnor till en reproduktiv frihet utan istället försöker begränsa deras valmöjligheter. Alla avhållsamsprogram lär ut att äktenskapet är den förväntade standarden för sexuell aktivitet och att sex utanför äktenskapet med i hög utsträckning leder till skadliga fysiska och psykiska effekter. Zorn (2001) menar att begreppet "standard" i detta fall enbart har en moralisk innebörd och ett det enbart är ett önsketänkande från avhållsamsförespråkarnas sida. I realiteten är det en stor majoritet som har sex även före äktenskapet, vilket gör att det som är standard i dagens USA faktiskt är att ha sex före äktenskapet (ibid).

På *Stay teen's* hemsida framställs det som att tonåringar har ett val mellan att vara avhållsamma eller att vara sexuellt aktiva. Dessa val anses dock inte vara likvärdiga utan avhållsamhet ses som det allra bästa valet. Detta sker genom att hemsidan fokuserar på att lyfta fram det som anses vara fördelarna med att vara avhållsam, medan främst nackdelarna lyfts fram när det gäller sexuell aktivitet. Avhållsamhet har dock en bredare definition än på *Stay teen's* hemsida och kan även innebära att avstå från sex fram till man är i ett stabilt förhållande. Samtidigt står det att det "tyvärr" är få som gifter sig med den de har sex med första gången, vilket visar på en syn där giftermålet trots allt ses som det ultimata förhållandet för sex. På båda hemsidorna framförs det att sex kan vara något fint, men endast under förutsättningen att man är gift (enligt *It's great to wait*) eller

åtminstone är i ett stabilt förhållande (enligt *Stay teen*). Tillfälliga partners och sexuella relationer mellan vänner anses alltid vara fel. Detta visar tydligt på en moralisk aspekt i de värderingar och normer hemsidorna ger uttryck för, där sex anses vara något ”fint” under vissa förutsättningar, medan det är ”fel och fult” om dessa förutsättningar inte råder. Båda hemsidorna representerar även en kärnfamiljsnorm där giftermål ses som en självklarhet. Kay och Jackson (2008) framför att avhållsamt program genom att endast legitimeras sex inom äktenskapet diskriminerar homosexuella ungdomar, då samkönade äktenskap är förbjudet i de flesta stater i USA. Andra sexuella läggningar än den heterosexuella tas inte heller upp överhuvudtaget på någon av hemsidorna, vilket visar på en heteronormativ syn.

5.3 Betydelsen av sex i relationer

På *It's great to wait's* hemsida framförs det inte att det skulle vara något fel att ungdomar har förhållanden med varandra, så länge förhållandet inte innehåller sex eller andra sexuellt eggande aktiviteter. Det skrivs också att avhållsamt från sex kan göra dejtande bättre, då ungdomarna slipper att oroa sig för könssjukdomar, graviditeter och de känslomässiga konsekvenser som de menar att sexuella relationer medför (It's great to wait 2007e) Med känslomässiga konsekvenser åsyftas att sexuella relationer kan leda till att förhållanden blir komplicerade och att parterna sårar varandras känslor. Dessutom rapporteras det att det finns risk för att man kommer att må dåligt efter att ha haft sex utan att ha varit redo (ibid). Det finns ett avsnitt med ungdomars egna berättelser där en tonårstjej uttrycker sig enligt följande efter att ha haft sex: ”I lost the one feeling I thought I could never lose. I lost my feeling of self-worth” (It's great to wait 2007f:1). På hemsidan lyfts det också fram att ungdomar som är avhållsamma inte behöver vara oroliga för att den de dejtat enbart är ute efter sex och de riskerar därmed inte att bli utnyttjade. Det framhävs också det som anses vara vinsterna med giftermål, såsom möjligheter till kärlek, förtroende, känslomässig stabilitet och ett hälsosamt sexuellt förhållande utan oro för könssjukdomar. Det tas också upp att studier visar att gifta människor lever längre, mår bättre fysiskt och är rikare än andra (It's great to wait 2007e).

Även på *Stay teen's* hemsida tas det upp olika fördelar med att inte ha sex i ett förhållande (Stay teen 2009b). Det framhävs att sex kan ha olika betydelser för olika personer och att den ena kan ha förväntningar på att det de har tillsammans då de har sex är kärlek och ett förhållande, medan den andra kan se det som ”bara sex”.

when you use sex to try to get love or mistakenly believe your partner is on the same emotional page as you, you might find yourself disappointed. From there, your impression of sex can quickly lose all its special meaning and beauty” (Stay teen 2009b)

Vidare står det att dessa olika förhållningssätt i sin tur leder till ett förhållande med oklarheter, oärlighet och press. Det står också att det finns risk för att sex tar över hela förhållandet, vilket förklaras som att förhållandet till slut bara kretsar kring att hitta möjligheter till att ha sex istället för att göra roliga saker och njuta av varandras sällskap. Det framförs även att det inte går att använda sex för att få kärlek och att:

sex doesn't necessarily mean love - instead, it often confuses two persons' understanding of what each sees in the other. On its own, it can create the illusion of closeness and often becomes a substitute for genuine emotional intimacy” (Stay teen 2009b)

På både *It's great to wait* och *Stay teen's* hemsidor tas det upp hur sex kan leda till olika problem i ett förhållande. På *It's great to wait's* hemsida lyfts det också fram olika fördelar med att vara avhållsam i ett förhållande. Detta förmedlar normer till tonåringar att de bör avstå från sex i ett förhållande med motiveringen att det kan leda till problematik på framförallt ett känslomässigt plan. Om man istället är avhållsam slipper man alla dessa problem och orosmoment. Sex framställs som någonting ungdomar inte är redo för och något som på olika sätt kan få dem att må dåligt. På *Stay teen's* hemsida fokuseras problem som kan uppstå i ett förhållande till följd av olika syn på innebörden av sex. Det framförs också att sex kan ta över hela förhållandet och att sex kan förlora sin speciella betydelse och skönhet om partnern inte hyser samma känslor tillbaka. Detta visar på en syn på sex som något väldigt speciellt och som man ska ”spara” till rätt omständigheter råder. Sex framställs som något som skapar problem, vilket gör att tonåringar kan undvika dessa problem genom att helt enkelt inte ha sex. Frågan är dock

om de problem som tas upp i grund och botten snarare beror på bristande kommunikation än sex. Det går återigen att dra paralleller till Shields och Pierces (2006) resonemang kring att de beskrivna problemen överdrivs, när motiven egentligen främst är av moralisk karaktär. Syftet med detta är att med olika argument försöka få in tonåringarna på ”rätt spår”. Haffner (2001) lyfter fram att sex visserligen kan leda till oavsiktliga graviditeter och könssjukdomar samt känslomässiga problem, men att de allra flesta människor har sex före äktenskapet utan negativa återverkningar.

5.4 Användning av preventivmedel

På *It's great to wait's* hemsida tas preventivmedel endast upp i syfte att visa att de inte är ett säkert sätt att hindra graviditeter och sexuellt överförbara sjukdomar. Gällande P-piller står det att de måste tas som läkaren föreskrivit för att överhuvudtaget vara effektiva samt att de aldrig är helt säkra. Angående kondomer står det att de kan läcka och gå sönder av misstag. Det poängteras starkt att avhållsamhet är den enda säkra vägen att förhindra graviditeter (*It's great to wait* 2007b). På hemsidan finns det ett omfattande avsnitt om sexuellt överförbara sjukdomar och där tas det upp att avhållsamhet är det bästa sättet att förhindra att bli smittad. Kondomer tas inte upp överhuvudtaget i detta avsnitt (*It's great to wait* 2007d)

På *Stay teen's* hemsida uppmuntrar man användning av preventivmedel för de tonåringar som väljer att ha sex, men vill undvika graviditet (*Stay teen* 2009c). Det finns citat från vad ungdomar själva har sagt om preventivmedel, som exempelvis: “I'm just glad that I learned about birth control in school because not having sex just isn't realistic” (*Stay teen* 2009c). Det framhävs även att forskning entydigt visar att information om preventivmedel inte ökar sexuell aktivitet bland ungdomar, utan snarare i vissa fall kan leda till att de väntar längre med sex. På hemsidan finns det information om olika slags preventivmedel och det står att de alla har sina för- och nackdelar. Det står att kondomer har fördelen att de utöver att skydda mot graviditet även ger skydd från sexuellt överförbara sjukdomar. Det framförs att hormonella metoder, såsom P-piller, är extremt effektiva för att förhindra graviditet, men att de inte skyddar mot sexuellt överförbara sjukdomar. För ett väldigt bra skydd rekommenderas att man både använder en

hormonell metod och samtidigt använder kondom (ibid). På hemsidan tas det även upp att ingen av dessa preventivmedel ger ett hundra procentigt skydd mot graviditet och att avhållsamhet därför är den enda helt säkra metoden (Stay teen 2009d).

På *It's great to wait's* hemsida tas preventivmedel endast upp i syfte att framhäva att de inte ger ett säkert skydd. I det långa avsnittet om preventivmedel nämns kondomer överhuvudtaget inte. Detta avspeglar en syn som är vanlig bland förespråkare till avhållsamhetsprogram att man genom att ge information om preventivmedel uppmuntrar tonåringar att ha sex (Shields & Pierce 2006). Kay och Jackson (2008) framför att genom att inte ge information om preventivmedel hindrar avhållsamhetsprogram kvinnor att själva kunna kontrollera sin reproduktion och sätter dem dessutom i fara för sexuellt överförbara sjukdomar. Shields och Pierces (2006) resonemang om att det är vanligt att dölja de riktiga motiven (de moraliska) med uppgifter och statistik som ofta överdriver problemen aktualiseras återigen. I detta fall är det preventivmedlens otillräcklighet som överdrivs, i syfte att få ungdomar att avstå från sex. På *Stay teen's* hemsida finns det information om preventivmedel där både för- och nackdelar tas upp. En kombination av en hormonell metod såsom P-piller och kondom rekommenderas som det säkraste skyddet. Detta visar på en syn att även om sexuell aktivitet bland tonåringar inte anses önskvärdt, är det viktigt att de som ändå väljer att ha sex skyddar sig. Påståendet att information om preventivmedel inte leder till ökad sexuell aktivitet bland ungdomar stämmer med vad flera studier visar (Kirby 2007; Trenholm 2007).

5.5 Abort

Abort berörs inte överhuvudtaget på vare sig *It's great to wait* eller *Stay teen's* hemsida och nämns inte någonstans i texten (*It's great to wait* 2007, *Stay teen* 2009). På båda hemsidorna behandlas ämnet graviditet och vilka negativa effekter det kan för en tonåring att få barn, samtidigt som abort inte tas upp som ett alternativ till att behålla barnet. Detta skulle kunna innebära ett uttryck för att abort inte ses som ett legitimt alternativ till att behålla barnet. Det kan även ge uttryck för en uppfattning att man genom att informera om abort ger tonåringarna ett budskap om att "det inte är så farligt att bli gravid, eftersom det bara är att göra abort". Detta påminner om avhållsamhetsförespråkares

förhållningssätt gentemot preventivmedel, vilket gör det logiskt att *It's great to wait* skulle kunna resonera så. När det gäller *Stay teen* blir det inte lika logiskt eftersom de menar att information om preventivmedel inte uppmuntrar till sexuell aktivitet bland tonåringar. Om abort skulle anses vara ”ett mindre dåligt val” än att tonåringar får barn, borde det enligt denna logik ha tagits upp. Slutsatsen blir att båda hemsidorna verkar vara outtalat abortkritiska. Kay och Jackson (2008) framför att det finns en tydlig koppling mellan avhållsamhetsprogrammen och anti-abortrörelsen och att avhållsamhetsprogrammen ofta tar upp felaktig information om aborter, såsom att de leder till högre risk för självmord och sterilitet. Denna typ av information finns dock inte på *It's great to wait's* hemsida.

5.6 Könsnormer

Både *It's great to wait* och *Stay teen's* hemsida är riktad till både tjejer och killar och i texten används det huvudsakligen könsneutrala begrepp såsom ”tonåring”, ”partner” och ”pojke- eller flickvän”. På *It's great to wait's* hemsida är det enda som är direkt könsspecifikt en del av den statistik som tas upp samt vissa citat från tonåringar. På hemsidan finns siffror på hur många tonårstjejer som blir gravida och får barn och vad det kostar samhället, medan det inte finns någon motsvarande statistik om tonårsfäder (*It's great to wait* 2007g). Det står även att kvinnor mellan 15-18 år är den ålderskategori med högst andel som är smittade med Gonorré (ibid). Bland de citat som finns på hemsidan framhålls det att killar också kan vilja vänta med sex, men att de hör till de ”positiva” undantagen. Ett citat från en tonårskille lyder följande:

Would a guy ever turn down sex? Of course. I did. My ex-girlfriend wanted to have sex but I refused. I liked her, but I wasn't ready to be tied down or get more involved. Last month she came over to me and told me that I was the only boy she'd ever dated who respected girls and didn't try to use them. She's pregnant now (*It's great to wait* 2007f).

På *Stay teen's* hemsida finns ett avsnitt med olika myter kring sex och huruvida de stämmer. En av dessa myter som tas upp är att killar sägs alltid vara redo för att ha sex.

Guys may have a reputation for always thinking about sex, but that doesn't necessarily translate into doing. Think about it -- you may love playing soccer, but sometimes, you'd just rather go to the movies (Stay teen 2009d).

En annan myt som tas upp är att det bara är killar som pressar tjejer till att ha sex och aldrig tvärtom. Denna myt avfärdas med att press att ha sex kan komma från personer oavsett kön, ålder och tidigare sexuell erfarenhet (ibid). På Stay teen's hemsida står det även att "We also know from surveys that boys show significant **respect**—though often unspoken—for girls who resist pressure to have sex and remain virgins" (Stay teen 2009b). Ett citat på hemsida från en tonårskille lyder följande: "And, although I'd never say it out loud, I gotta lot a respect for those girls who ain't just putting out. That's the kinda girl I want someday" (Stay teen 2009g). Under ett avsnitt med tips och tankar som tonåringar själva har uttryckt finns följande citat: "Sex won't make him yours, and a baby won't make him stay" (Stay teen 2009e).

Båda hemsidorna verkar ha haft för avsikt att förmedla samma normer och värderingar till både tjejer och killar. Detta märks genom noggrannheten att alltid använda könsneutrala begrepp som partner och alltid nämna både flick- och pojkvän. Kay och Jackson (2008) menar dock att även om avhållsamhetsprogram riktar sig till både tjejer och killar innebär avsaknaden av information om preventivmedel särskilt negativa konsekvenser för tjejer. Detta förklaras av att det trots allt är tjejer som blir gravida, samt att könssjukdomar drabbar tjejer i högre utsträckning. De framför vidare att avhållsamhetsprogram ger uttryck för stereotypa uppfattningar som att tjejer är naturligt kyska medan killar har en stark sexualitet som måste kontrolleras (ibid). Dessa stereotyper finns inte tydligt uttryckta någonstans på *It's great to wait's* hemsida, vilket hänger samman med att språket huvudsakligen är könsneutralt. Wilson och Huntington (2005) lyfter dock fram att även om språket kan verka könsneutralt så är det ofta tjejers sexuella beteende som problematiseras om man tittar lite närmre. På ett citat på hemsidan framhålls det att killar också kan vilja vänta med sex, men att de hör till de "positiva" undantagen. I detta fall var det tjejen i fråga som ville ha sex, vilket på sätt och vis talar emot stereotypen om tjejers kyskhet. Samtidigt framhålls hennes tacksamhet över att han inte utnyttjat henne "såsom alla andra killar", vilket stödjer stereotypen om killars starka

sexualitet.

På *Stay teen's* hemsida finns det tendenser till dubbla budskap när det gäller normer kring kön. På hemsidan tar man uttryckligen avstånd till myten att det enbart är killar som pressar tjejer till att ha sex och menar att det även kan vara tvärtom. Det står dock samtidigt att studier visar att killar visar respekt för tjejer som står emot pressen att ha sex och fortfarande är oskulder. Detta resresenterar ett synsätt att tonårstjejer har sex på grund av att de inte kunnat stå emot pressen och inte för att det är något de själva vill. Det förmedlar även en norm till tonårstjejer att de inte ska ha sex, för då förlorar de respekten från killar. I ett exempel uttrycker en kille att han vill ha en tjej som inte bara ”lägger fram sig”. På *Stay teen's* hemsida avfärdas även myten att killar alltid är redo för att ha sex, men samtidigt upprätthålls den stereotypa uppfattningen att killar alltid tänker på sex. Citatet “Sex won't make him yours, and a baby won't make him stay” (Stay teen 2009e), finns bland tonåringars egna tips men valet att ta med detta citat på hemsidan säger ändå något. Citatet visar på en stereotyp syn att tjejer har sex för att få kärlek och tror och hoppas på att killen ska stanna om de blir gravida, medan killarna och enbart är ute efter sex.

Sammantaget har båda hemsidorna till synes ha försökt förmedla samma normer till tjejer och killar, men trots detta finns det könsstereotypa exempel i texten. Dessa framträder tydligare på *Stay Teens* hemsida än på *It's great to wait's* hemsida, vilket är intressant med tanke på den kritik som riktats mot just avhållsamhetsprogram.

6. Sammanfattande diskussion

Mitt syfte har varit att undersöka vilka normer och värderingar två olika slags kampanjer för att förebygga tonårsgraviditeter i USA förmedlar till tonårstjejer gällande att få barn i tonåren, sex, preventivmedel, abort och kön. De kampanjer som jag har använt i min studie är *It's great to wait*, som är ett avhållsamhetsprogram och *Stay teen*, som är ett heltäckande program. Eftersom syftet med programmen är att förebygga tonårsgraviditeter förmedlar de därigenom en värdering om att få barn i tonåren är någonting negativt. På både hemsidorna framförs det att få barn i tonåren är något negativt för både mödrarna själva, deras barn och samhället i stort. Det uttrycks en tydlig norm om att få barn inte är något som ”hör till tonåren”. Medan *It's great to wait* främst gestaltar tonårsmodern som ett offer som får ett slitsamt och fattigt liv, är tonårsmodern som ”dålig moder” den bild som tydligast framkommer på *Stay teen*.

På båda hemsidorna försöker man få tonåringar att vara avhållsamma med hänvisning till de negativa effekter som sex kan leda till såsom graviditet, könssjukdomar och olika relationsproblem. Det är dessa ”praktiska” motiv till att vara avhållsam som dominerar på båda hemsidorna, snarare än moraliska motiv. Det är dock möjligt att det egentligen ligger moraliska motiv bakom, inte minst med tanke på att statistiken som tas upp ofta överdriver problemen. På *Stay teen's* hemsida använder man exempelvis siffror där unga mödrar jämförts med äldre utan hänsyn till bakgrundsfaktorer, vilket gör att man bortser från betydelsen av exempelvis socioekonomisk bakgrund. När det gäller preventivmedel ger hemsidorna skiljda budskap då *Stay teen* uppmuntrar och informerar, medan *It's great to wait* enbart varnar för deras brister. Abort verkar inte ses som ett legitimt val på någon av hemsidorna då det överhuvudtaget inte berörs. Båda hemsidorna ger intrycket av att försöka vara könsneutrala i de budskap de för fram, vilket märks genom ett huvudsakligen könsneutralt språk. *Stay teen* ger dock även uttryck för en del könsstereotypa uppfattningar som att tjejer ska stå emot pressen att ha sex och därigenom få killars respekt. Det var överraskande att könsstereotypa normer främst fanns på *Stay teen's* hemsida, då det är avhållsamhetsprogram som ofta kritiserats för detta.

Avhållsamhetsutbildningar, såsom *It's great to wait* kan dock medföra negativa effekter för särskilt tjejer genom deras förhållningssätt gentemot preventivmedel.

Sammanfattningsvis bedömer jag att dessa två hemsidor förmedlar ganska likartade normer och värderingar där avhållsamhet fram till äktenskapet ses som det ultimata. Skillnaden är dock att *It's great to wait* framställer avhållsamhet som det enda rätta, medan *Stay teen* uttrycker en valmöjlighet där avhållsamhet ses som det bästa valet. Detta är intressant utifrån en jämförelse med Sverige där avhållsamhet nästintill försvunnit ur debatten och därmed även synen på sexuell aktivitet bland tonåringar som opassande och problematisk. Huvudfokus har istället länge legat på preventivmedel och med hänvisning till de relativt låga andelen tonårsgraviditeter i Sverige, verkar det också ha varit framgångsrikt (Cherry 2001b). I USA fortsätter debatten kring hur man på bästa sätt förebygger tonårsgraviditeter. Det ska bli intressant att se om avhållsamhetsutbildningarna kommer att få minskat inflytande i och med Barack Obamas styre, eftersom han har uttalat sig positivt om att ungdomar får kunskap om preventivmedel. Personligen anser jag att alla tonåringar borde få saklig och relevant kunskap kring dessa frågor, istället för vad som i det närmaste kan liknas vid skräckpropaganda. Att leva i en förhoppning om att alla tonåringar ska förhålla sig avhållsamma från all form av sexuell aktivitet fram till äktenskapet är inte bara orealistiskt, utan även en inskränkning av deras rättigheter. Att dessutom beröva ungdomar kunskap om preventivmedel utsätter dem för stor fara. Slutligen anser jag att de tonåringar som får barn bör ses som de enskilda individer med olika förutsättningar som de faktiskt är, istället för att enbart bunta ihop dem till ett samhällsproblem. För vidare studier vore det intressant att undersöka tonårsmödrars egna upplevelser av samhällets bemötande, med bakgrund mot den bild som finns av dem. En annan intressant infallsvinkel skulle vara att undersöka hur amerikanska tonårstjejer själva ser på och förhåller sig till de normer och värderingar som råder i samhället.

7. Referenslista

- Albert, Bill (2007) *With one voice 2007: America's teens and adults sound of about teen pregnancy*. The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy
- American Public Health Association (2006) *Abstinence and U.S. abstinence-only education policies: ethical and human rights concerns*.
www.apha.org/APHA/CMS_Templates/PolicySearch.asp 2009-04-20
- Aspers, Patrik (2007) *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. Malmö: Liber
- Cherry, Andrew L, Dillon, Mary E och Rugh, Douglas (2001a) "United States" I Cherry, Andrew L, Dillon, Mary E och Rugh, Douglas: *Teenage pregnancy: a global view*. Westport: Greenwood press
- Cherry, Andrew L, Dillon, Mary E och Rugh, Douglas (2001b) "Sweden". I Cherry, Andrew L, Dillon, Mary E och Rugh, Douglas: *Teenage pregnancy: a global view*. Westport: Greenwood press
- CNN (2008) Transcripts. Encore: Democratic Candidates Compassion Forum
<http://transcripts.cnn.com/TRANSCRIPTS/0804/20/se.02.html> 2009-04-23
- Dailard, Cynthia (2006) Legislating against arousal: The growing divide between federal policy and teenage sexual behavior. *Guttmacher Policy Review* 9, 3
- Darroch, Jacqueline E, Singh, Susheela och Frost, Jennifer (2001) Differences in teenage pregnancy rates among five developed countries: the roles of sexual activity and contraceptive use. *Family planning perspectives*, 33, 6, 244-281
- Duberstein Lindberg, Laura, Santelli, John S & Singh, Susheela (2006) Changes in Formal Sex Education: 1995-2002. *Perspectives on Sexual and Reproductive Health* 38, 4, 182-189
- Duncan, Simon (2007) What's the problem with teenage parents? And what's the problem with policy? *Critical Social policy* 27, 3, 307-334
- Eliasson-Lappalainen, Rosmari, Jacobsson, Katarina, Meeuwisse, Anna, Svärd, Hans (2008) "Socialvetenskapliga forskningstraditioner: en introduktion". I Meeuwisse, Anna, Svärd, Hans, Eliasson-Lappalainen, Rosmari, Jacobsson, Katarina: *Forskningsmetodik för socialvetare*. Stockholm: Natur och Kultur
- Haffner, Debra W (2001) "Abstinence-Only Programs are ineffective" I Roleff, Tamara L: *Teenage sexuality. Opposing viewpoints*. Greenhaven Press: San Diego
- Holgate, Helen, Evans, Roy (2006) "Sexuality and young motherhood: discourses and definitions". I Holgate, Helen S, Evans, Roy, Yuen, Francis K.O: *Teenage Pregnancy and Parenthood- global perspectives, issues and interventions*. Routledge: New York
- Hotz, Joseph W, Williams Mc Elroy, Susan, Sanders, Seth G (2005) Teenage childbearing and its life cycle consequences: exploiting a natural experiment. *The journal of human resources*, 40,3, 683-715
- Kay, Julie och Jackson, Ashley (2008) *Sex, lies & stereotypes: How abstinence-only programs harm women and girls*. Legal momentum: New York
- Kirby, Douglas (2007) *Emerging answers 2007. Research findings on programs to reduce teen pregnancy and sexually transmitted diseases*. The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy

- Kittleson, Mark J, Howard-Barr, Elissa (2005) *The truth about sexual behavior and unplanned pregnancy*. New York: Book builders LLC
- Kulkarni, Shanti (2007) Romance Narrative, Feminine Ideals, and developmental detours for young mothers. *Affilia: Journal of woman and social work*. 22, 1, 9-22
- Luker, Kristin (2003) *Dubious conceptions: The politics of teenage pregnancy*. Harvard university press
- Martin, Joyce, Hamilton, Brady, Sutton, Paul, Ventura, Stephanie, Menacker, Fay, Kirmeyer, Sharon & Mathews, T.J. (2009) Births: Final Data for 2006. *National Vital Statistics Reports*, 57, 7, 4-5
- May, Tim (2001) *Samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur
- Maynard, Rebecca A (1996) *Kids having kids: A special report on the cost of teenage childbearing*. New York: Catalyst institution
- Nationalencyklopedin (2009a) <http://www.ne.se/sok/norm?type=NE> 2009-05-19
- Nationalencyklopedin (2009b) <http://www.ne.se/sok/v%C3%A4rdering?type=NE> 2009-05-19
- Repstad, Pål (1999) *Närhet och distans: Kvalitativa metoder i samhällsvetenskap*, Lund: Studentlitteratur
- Shields, Nancy, Pierce, Lois (2006) "Controversial issues surrounding teen pregnancy: a feminist perspective". I Holgate, Helen S, Evans, Roy, Yuen, Francis K.O : *Teenage Pregnancy and Parenthood- global perspectives, issues and interventions*. Routledge: New York
- Smithbattle, Lee (2005) Teenage mothers at age 30. *Western journal of nursing research* 27, 7, 831-850
- Solinger, Rickie (2005) *Pregnancy and power: A short history of reproductive politics in America*. New York: New York University press
- Terry-Humen, Elizabeth, Manlove, Jennifer och Moore, Kristin (2005) *Playing catch up: How children born to teen mothers fare*. National campaign to prevent teen pregnancy
- The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy (2009a) *About us* www.thenationalcampaign.org/about-us/default.aspx 2009-04-13
- The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy (2009b) *What we do* www.thenationalcampaign.org/about-us/what-we-do.aspx 2009-04-13
- Trenholm, Christopher, Devaney, Barbara, Fortson, Ken, Quay, Lisa, Wheller, Justin & Clark, Melissa (2007) *Impacts of four title V, Section 510 Abstinence education programs*. Matematica policy research, inc: Princeton.
- Thurén, Torsten (2003) *Sant eller falskt? Metoder i källkritik*. Stockholm: Krisberedskapsmyndigheten
- Whitley, Rob, Kirmayer, Laurence J (2008) Perceived stigmatisation of young mothers: An exploratory study of psychological and social experience. *Social science & medicine* 66, 2, 339-348
- Wilson, Helen och Huntington, Annette (2005) deviant (M)others: the construction of teenage motherhood on contemporary discourse. *Journal of social politics* 35, 1, 59-76
- Zorn, Eric (2001) "Premarital teen sex is normal" i Roleff, Tamara L: *Teenage sexuality. Opposing viewpoints*. Greenhaven Press: San Diego

Bilaga - empiriskt material

It's great to wait

It's great to wait (2007a). *Florida department of health*.
<http://www.greattowait.com/program.html> 2009-04-20

It's great to wait (2007b). *Florida department of health*.
<http://www.greattowait.com/pregnancy.html>. 2009-04-20

It's great to wait (2007c). *Florida department of health*.
http://www.greattowait.com/secondary_virginity.html. 2009-04-20

It's great to wait (2007d). *Florida department of health*.
<http://www.greattowait.com/STDs.html>. 2009-04-20

It's great to wait (2007e). *Florida department of health*
<http://www.greattowait.com/relationships.html>. 2009-04-20

It's great to wait (2007f) *Florida department of health*
<http://www.greattowait.com/speaking-out.html> 2009-04-20

It's great to wait (2007g) *Florida department of health*
<http://www.greattowait.com/stats.html> 2009-04-20

Stay teen

Stay teen (2009a) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/get-informed/abstinence.aspx> 2009-04-20

Stay teen (2009b) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/whats-your-relationship-reality/waiting> 2009-04-20

Stay teen (2009c) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/get-informed/contraception.aspx> 2009-04-20

Stay teen (2009d) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/get-informed/myths.aspx> 2009-04-20

Stay teen (2009e) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/get-informed/tips.aspx> 2009-04-20

Stay teen (2009f) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/get-informed/default.aspx> 2009-04-20

Stay teen (2009g) *The national campaign to prevent teen and unplanned pregnancy*
<http://www.stayteen.org/whats-your-relationship-reality/sex/default.aspx> 2009-04-20